

Felfüggesztett közbeszerzés

Ködben a terelőút sorsa

A terelőúthoz tartozó híd egy része már évek óta készen van

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Hány év alatt készülhet el a 11 kilométernyi marosvásárhelyi terelőút? – kérdezhetnénk, de egyelőre találos kérdés marad. Mintha valakiknek érdekük volna gátolni azt a tervet, amely uniós és kormány pénzekből valósulna meg. Egyesek szerint az ötlettől a telkek kisajátításáig, a nyomvonal kijelölésétől az építés előkészítéséig állítólag minden felületen, így nem csoda, ha a cégek nem jelentkeznek a kockázatosnak vélt munkálat elvégzésére.

Szer Pálosy Piroska

Felfüggesztették a marosvásárhelyi terelőút építési munkálataira ez év júliusában kiírt közbeszerzési versenytárgyalást, ezzel pedig beláthatatlan időre újra csúszik a Marosvásárhely forgalmát mentesíteni hivatott, Koronka – Jedd – Nagyernye határába tervezett elkerülő út. A közbeszerzési versenytárgyalásra az ajánlatok benyújtásának határideje múlt hónapban, szeptember 20-án 15 óra lett volna. Az országos közút-hálózat-kezelő igazgatóság irányítja a hasonló beruházásokat az előkészítéstől a versenytárgyaláson át a munka elvégzéséig. Sorin Scarlet vezérigazgató nagyszabású átszervezésről tájékoztatott – 28 igazgatói

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!

Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!

Telefon:
0742-828-647

Meseszövés a Bernádyban

A felső tagozatos diákok a nagy mesemondó életével, munkásságával kapcsolatos tudásukat mérik össze, és el is játszanak néhány Benedek Elek-mesét. A 18-i foglalkozáson részt vevő bernádyosok az elkövetkező napokban saját mesét írnak és rajzolnak, az alkotáásokat az október 27-i operettet előtt, a Kultúrpalotában állítják ki és díjazzák a pályázat lebonyolítóit.

2.

Alkotótábor tizenegyedezser Borospatación

A „nagy öregek” közül néhányan hiányoztak ugyan, valamivel kisebb létszámban népesítették be a művészek a Gyimesi Skanzen Panzió őszi alkotótáborát, mint az előző években, de a művésztelep 11. alkalommal is ugyanolyan gazdag, színvonalas és sokszínűségében is harmonikus tárlattal, hangulatos záróünnepséggel ért véget, mint az előzőek.

4.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- ✔ kontaktlencse-felírás és rendelés
- ✔ ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- ✔ mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- ✔ a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- ✔ kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- ✔ korszerű számítógép-vezéreltű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- ✔ szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- ✔ új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- ✔ terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

A HR-OSZTÁLYON

A buszsofőri
állás betöltésére
jelentkezem!

ALUONÉZET
Hívóváltó Szociális Biztonság Karikaturák

OKTÓBER

19., szombat
A Nap kel
7 óra 45 perckor,
lenyugszik
18 óra 29 perckor.
Az év 292. napja,
hátravan 73 nap.

IDŐJÁRÁS

Napos idő

Hőmérséklet:
max. 24 °C
min. 7 °C

Isten éltesse!

Ma NÁNDOR,
holnap VENDEL napja.
VENDEL: német eredetű, jelentése: a vandálok népéhez tartozó.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2019. október 18.

1 EUR	4,7556
1 USD	4,2732
100 HUF	1,4380
1 g ARANY	204,4044

Ködben a terelőút sorsa

(Folytatás az 1. oldalról)

állást 12-re csökkentett a központi CNAIR Rt., csütörtöktől pedig a szóvivőt, Alexandru Șerbănescu is menesztették egy nyilatkozata miatt – így a brassói régiós úti igazgatóságtól érdeklődtünk a marosvásárhelyi terelőút helyzetéről.

Mint megkeresésünkre elmondták, a 2019. szeptember 20-ára kiírt versenytárgyalást azért függesztették fel, mert az egyik jelentkező építészeti eljárásbeli hiányosságokra hivatkozva megfellebbezte a közbeszerzési kiírást. Az újabb kiírásig a Közúthálózat-kezelő Országos Társaság egy olyan céget kell találni, amely képes az eddig elvégzett munka értékét felmérni, ehhez azonban újabb közbeszerzést kell meghirdetni. Az építővel hosszas huzavona után közös megegyezéssel bontották fel a szerződést. Mint elhangzott, az építőknek állítólag nem tudják felmérni a terelőút költségeit, mivel rengeteg a hiányosság. A brassói regionális igazgatóság feladata egyelőre a félbemaradt munkákat telephelyen megszervezni a javak őrzését. Közben pedig a területek kisajátítása folyik, amit nehezít, hogy a környező polgármesteri hivatalok nem végezték el a területek parcelláris felmérését. Mindaddig, amíg nincsenek azonosítva a földterületek határai, nem lehet sem a kisajátítást, sem a tulajdonosok kárpótlását megoldani.

A közbeszerzési hatóság elektronikai rendszerében idén júliusban jelent meg a Közúthálózat-kezelő Országos Társaság (CNAIR) kiírása, mely szerint a marosvásárhelyi terelőút befejezési munkálataira a kivitelezési szerződés értéke hozzávetőleg 47.000.000 euró hű/TVA nélkül. Az ajánlatokat 2019. szeptember 20-ig kellett volna benyújtani. A szerződés 24 hónapra szól volna, amiből 6 hónap a tervezés, 18 hónap a kivitelezés és 60 hónap a munkálatokra vállalt jótállás. A marosvásárhelyi terelőút hossza 11,543 km lenne, nyolc felüljárót és két körforgalmat terveznek, mely a Segesvár–Marosvásárhely–Szászrégen szakaszon csökkentené a Marosvásárhelyen dél-északi irányban áthaladó forgalmat. Amennyiben sikerül befejezni, a terelőútra a Brassó–Segesvár–Marosvásárhely DN13 országútról (155 km), valamint a Szászrégen–Marosvásárhely–Torda DN15 országútról (84 km) lehet majd felhajtani.

A beruházás ötlete 2004-ben merült fel, de a tervek elkészítése később, végül 2014-ben jelölték ki a Koronka–Jedd–Nagyernye útvonalon a várost északkelet-délkelet irányban elkerülő út építését szolgáló munkatelepet. Az E60-as és a 15-ös számú országutak közötti összeköttetést biztosító út építése viszont csak 2016 végén kezdődött el. Egy évvel később szerződést bontottak a kivitelező céggel, amely a munkálatok 35 százalékát végezte el, és az is kiderült, hogy a 134 millió lejes költségű munkánál a kivitelező szerint még az ár 57 százalékát jelentő többletmunka elvégzése szükséges.

A megnövekedett járműforgalom miatt nagy szükség lenne az áthaladó gépjárművek számára elkerülő útra, ennek megépítése azonban a jelek szerint még beláthatatlan ideig várta magára.

2017 tavaszán már dolgoztak a terelőúton

Fotó: Nagy Tibor (archív)

A Benedek Elek-émlékév kapcsán

Meseszövés a Bernádyban

Meselátó szemüket élesíthették pénteken délelőtt és délben a marosvásárhelyi Dr. Bernády György Általános Iskola harmadikosai és negyedikesei. A Benedek Elek fantáziavilágába repítő tanórával a Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület kezdeményezésére a budapesti Tekergő Meseösvény Egyesület tagjai – Hajós Erika és Gregus László – ajándékozták meg a gyermekeket.

Nagy Székely Ildikó

Az interaktív meseszövésre a Benedek Elek-émlékév apropóján került sor a Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület több korosztályt megszólító pályázatának keretében. Pár nappal korábban, október 16-án óvodások számára szervezett mesemondó és rajzversenyt az egyesület a nagy mesemondó ált írt, illetve gyűjtött történetekből, 22-én pedig az V–VII. osztályosok vetélkedőjére kerítettek sort. A felső tagozatos diákok a nagy mesemondó életével, munkásságával kapcsolatos tudásukat mérik össze, és el is játszanak néhány Benedek Elek-mesét. A 18-i foglalkozáson részt vevő bernádysok az elkövetkező napokban saját mesét írnak és rajzolnak, az alkotásokat az október 27-i operett előtt, a Kultúrpalotában állítják ki és díjazják a pályázat lebonyolítóit – tudtuk meg *Náznán Olga* egyesületi elnöktől.

Mi tesz izgalmassá egy mesét, melyik az a hét állomás, amit évszázadok óta betartanak a jó mesemondók, érdekes-e, ha a főhős a történet minden pillanatában boldog, és fontos-e, hogy jól végződjön a történet? – többek között ezeket a kérdéseket válaszolta meg a népmesét mind a gyermekek, mind a felnőttek körébe visszavarázsló, a fiatal korosztályt is meseírásra buzdító Tekergő Meseösvény Egyesület párosa. A saját történet megszületéséhez hasznos útmutatót természetesen a mesék nyelvén, illetve a közös játék örömeivel adták át a magyar fővárosból érkezett vendégek, akik a foglalkozás első perceiben így mutatkoztak be a gyermekeknek: – Azért tekergünk a világban, hogy mindenhova elvigyük a meséket.

Sétálás közben születő történetek

A mesehallgatás és -szövés előtt *Gregus László* Benedek Elekről kérdezte a diákokat, és kiderült, hogy

a bernádysok a nagy mesemondó verseiről és gyermekeknek írt leveleiről is hallottak már. Azt már az előadótól tudták meg, hogy Benedek Elek velük egyidős lehetett, amikor egy kisbaconi cseléd lány meséi megbabonázták, és mesegyűjtésre készítették. Gregus László az íróval kapcsolatos ismeretek átadásakor is megmozgatta a diákok fantáziáját, egyebek mellett arról is mesélt nekik, hogyan jöttek világra a tágas dolgozószobában fel-alá sétáló Benedek Elek történetei, amelyeket feleségének vagy lányának mondott tollba, és utólag javított.

A népmesei hangulatot *Hajós Erika* az első mese „felkínálásával” fokozta: hoztak is, nem is mesét – mondta –, hiszen ahhoz, ami Benedek Elek tollából megszületett, a maguk gondolatvilágát is hozzáteszik. A gyereknépet lekötötte, és többször megnevetette az Úrtól életidőt kérő, majd a szintén megajándékozott állatokkal egyezkedő, életét így – nem éppen a maga öröme – meghosszabbító ember története.

– Hogyan lehet könnyen, gyorsan mesét írni? – tették fel a kérdést a tavábbiakban a vendégek.

– Gondolok valamire, amit szeretek, utána leírom. Ránézek egy tárgyra, és kieszelek róla valamit – követték egymást a frappáns feleletek.

– A jó mese izgalmas, kalandos, vicces – válaszolták meg nemsokára a következő kérdést is a gyerekek.

Sajnos–szerencsére

Az együttlét legizgalmasabb mozzanatai talán a hétfős játékok voltak. Először egy történetet kellett folytatniuk a gyermekeknek, mégpedig úgy, hogy minden játékos jó vagy rossz irányba fordítsa a cselekményt, „sajnos” vagy „szerencsére” szóval kezdve a maga meserészét. Így született meg egy csontért rajongó, jobban, rosszban egyaránt részesülő, kutya-menhelyet is megjárt, végül szerető gazdára találó Bodri története. A második játékban szintén ismert népmesei fordulatokra – Egyszer volt..., Minden nap..., Míg egyszer..., Így aztán..., Majd..., Míg végül..., És azóta is – szótták rá képzeletviláguk képeit a diákok, így körvonalazódott a harcos hercegő és macskája története.

Hajós Erika saját meseregénye, a *Lizi és a mindentudó porcica* kapcsán egy újabb kulisszatitkot árult el, azt tanácsolta a gyerekeknek, hogy ha nem jut semmi mesébe illő az eszükbe, gondoljanak egy nem túl izgalmas helyszínre, és varázsoljanak oda olyan dolgokat, illetve szereplőket, amelyek nem odavalók. Saját történetében így került egy könyvtárszobába egy porcica és egy rózsaszín sárkány.

A mesés foglalkozást egy rendhagyó, tréfás mese zárta keretbe. Az együttlét végén Hajós Erika arra biztatta a gyerekeket, hogy ne szóról szóra, hanem szabadon, szívéből mondják, írják, rajzolják meséiket.

Néppárti konferencia Brüsszelben

A részvételi demokrácia erősítése, a polgárok bevonásának jövőbeli lehetőségei volt a témája a brüsszeli néppárti think-tank (agytröszt), a Wilfried Martens Központ legnagyobb éves eseményének, a NET@WORK konferenciának. A Kós Károly Akadémia javaslatára szervezett szerdai panelbeszélgetésen *Vincze Loránt*, az RMDSZ EP-képviselője, a FUEN elnöke tartott vitaindító előadást.

Vincze Loránt elmondta, hogy a részvételi demokrácia témáját európai parlamenti képviselőként és FUEN-elnökként is fontosnak tartja. Rámutatott, hogy az európai polgári

kezdeményezések egyelőre nem értek célba, mert nem történt jogalkotás a sikeres kezdeményezések esetében. Eltökéltésre van szükség, hogy az EB-ben ez változzon – fogalmazott Vincze.

A képviselő beszédében kitért arra, hogy a pusztá választói részvételen túli polgári aktivitás azzal arányosan fejlődik, ahogyan tudatosítják az emberek, hogy az uniós szintű döntéshozatal a mindennapi életüket befolyásolja. Vincze bizakodó a polgárok bevonását célzó erőfeszítések jövőbeli alakulását illetően. Az uniós intézményeknek, főként az Európai Bizottság hozzáállásának is változnia

kell, hogy végre a jogalkotásban eredményesek legyenek az uniós szintű polgári kezdeményezések. Az EU-s intézmények partnerek kell legyenek a civil és szakmai szervezetekkel.

A konferencia előadói között volt Szász Attila, a Marosvásárhelyi Rádió főszerkesztő-helyettese, aki a rádió keretében végzett közösségmozgósító tevékenységüket mutatta be, Rainer Wieland német néppárti EP-képviselő, az EP alelnöke, a kérdéskör jó ismerője és Carsten Berg, aki a magáról az európai polgári kezdeményezésről elnevezett civil szervezet koordinátorként fejtette ki véleményét. (közlemény)

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujasg.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-15 óra, szombat zárva, vasárnap: 10.30-14.30 óra között.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND
1406. sz., 2019. október 19.

Kovács András Ferenc

Hangzatka (Amadé Farkas sírverse)

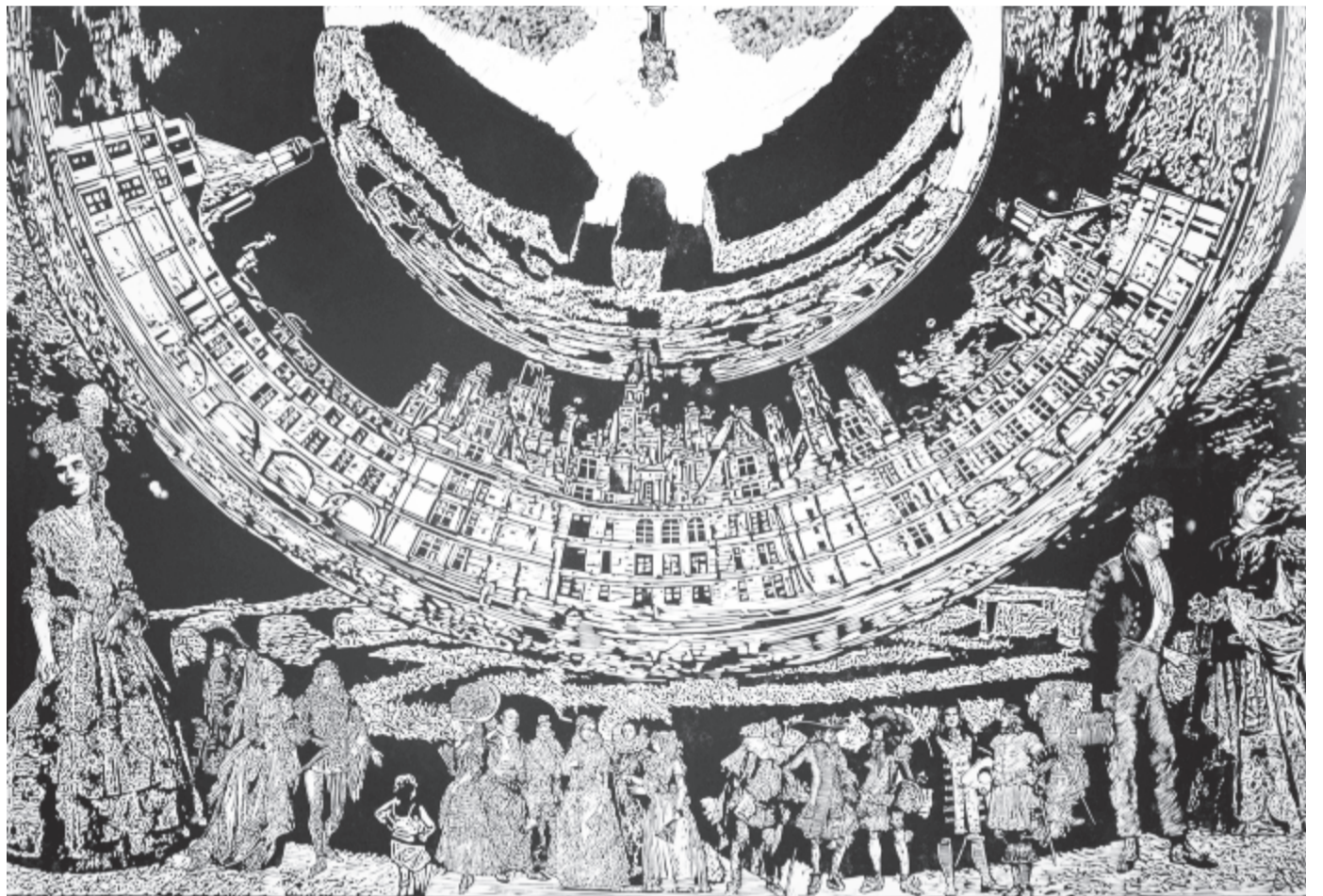
Jaj, életem, életem, ah, be borzasztó mazurka!
S ha botfülem botolt – mily mervejjő malőr!
Fölröptet majd az Úr a fárasztó azúrba,
Bár boldog sem valék: sem herceg, sem halőr.

Magadnak, életem, kaparj, te kajla, kurta!
Kapard szívem falát, halál, kaparj ki most –
Szülessek újra még, s füstölvén alla turca
Kaffját ihassak én: időt, fényt, illatot...

Kis életem, be nagy, be tört valál, be tág!
Koporsóm szűk lakás, nem tartja szög, se deszka –
Szigorral döglök itt, szittyán: alla tedesca.

Nem dől babér, forint, nem záporoz peták
Fejemre... Lépteim nyomát por lepi mán, ó –
S Helyettem mennybe száll egy fád fortepiano!

*A költő 60. születésnapjára megjelent Requiem tzimbalomra (Örömmel – darabokban) című, Marosvásárhelyen 2019. október 16-án bemutatott kötetéből

Késői látogatók... Szepessy Béla linómetszete

„A szerzőnek legyen felismerhető stílusa!”

Beszélgetés Csíky Boldizsár zeneszerzővel Válogatott kórusművek című kötetéről

Haller József Öregség című grafikája a kötetből

Nagy Miklós Kund

– Különleges és fontos ez a kiadvány. Kevesebb és több is, mint egy szokványos könyv. Talán furcsa ilyet mondani, de megindokolom a kijelentést. Egy akármilyen témájú, formátumú könyvet bárki el tud olvasni, amint kézbe veszi, ez viszont elsősorban kottákat tartalmaz, és aki nem kottaolvasó, az bajba kerül vele. Az azonban, aki jártas a zenében, olyan többletélmménytel telítődik, amint belelapoz a kórusmű-válogatásba, amilyet egy egyszerű prózai szöveg nem képes adni, valószínű, hogy dallamok is megcsendülnek benne. És más élményrétegeit is megmozgatja a gyűjtemény.

– A szándék, amiért a kötetet megjelentettük, azt hiszem, világos. Legnagyobb részben magyar nyelvű kórusműveket tartalmaz. Ahogy most Erdélyben, Romániában a magyar kórusmozgalom kinéz, arra figyelmeztet, hogy nagy szükség van hozzáférhető, előadható művekre. A kóruséneklésben nagyon lemaradtunk Európától. A kórusmozgalmunk nincs azon a szinten, amelyen lennie kellene, sőt azon sem, amelyen valamikor volt. Ezért került a kötetbe egy ilyen hosszú periódus kórustermése. Vannak köztük nagyon könnyűek is, hogy egy amatőr vagy templomi kórus is elénekelhesse, és vannak nagyon nehezek is, amelyek még a profikat is próbára tehetik. Arra gondol-

tam, hogy lehessen válogatni is belőlük, hátha egy-egy kórusvezetőnek, karmesternek „megjön az étvágya”. Talán így is segíthetünk valamennyit azon a visszafajlódási állapotban, amely az erdélyi magyar kórusmuzsikát ma jellemzi. Egyetlen állami hivatásos kórusunk van, amelyik abból él, hogy magyarul énekel, a Kolozsvári Állami Magyar Opera kórusa. A marosvásárhelyi filharmónia énekkara vegyes nyelvű. Szívesen énekelnek magyarul is, de nem nagyon vállalkoznak a cappella, vagyis zenekar nélküli előadásokra. Az a tény, hogy az esetek döntő többségében a zenekarral együtt lépnek fel, a kórustechnika igényességét letakarja. Egy nagyzenekar mellett énekelni, ahol a szólamokat rendszerint hangszerek támogatják, sokkal egyszerűbb. Igaz, hogy az önálló kórusesteknek kis létszámú közönsége van, és ez elriaszthatja az intézmények vezetőit, de nem lehet kórustechnikai szempontból mellőzni az a cappella szerepléseket. Hogy erre miért nincs közönség, megérne egy elemzést, de ez a tanügyi helyzetnél kezdődne. Folyton valaminek az árnyékában, valakinek a társaságában fellépve nem kerülnek felszínre azok a problémák, amelyek magasabb szintre tudnák emelni egy kórus megszólalását. Ebben szerettem volna segíteni. Elég nehéz volt ezt így összeállítani. 52 darab van a könyvben a hetvenvalamennyiből. Nem volt könnyű

úgy kihalászni a darabokat a múltból, hogy ne kellene azt mondanom, hű, ugye ezt nem én írtam!

– Jó hat évtizedre tekintettel vissza, a számok is jelzik, hogy nagy merítés volt. Amit nem tettél be a kötetbe, miért maradt ki?

– Voltak olyan darabok, amiket minőségi szempontból nem vállalhattam el. Egészen korai művek is. Bár abból a korszakból is találtam olyat, amit beválogathattam. Van a kiadványban 1959-es keltezésű is, amire annak idején a zeneszerzéstanárom azt mondta, hogy jó. Mai szemmel nézve is úgy vélem, hogy elfogadható. De mindent tényleg nem lehet betenni csak azért, mert meg van írva.

– Amikor valahol szóba kerül Csíky Boldizsár neve, inkább zenekari művek szerzőjeként gondolnak rád az emberek. Kórusművek alkotójaként kevésbé. A mostani válogatást készítve felmérheted, mekkora munkát fektettél hosszú és sikeres pályádon ebbe a zenei műfajba is. Hogy értékeled, az életművednek milyen hányadát tölthetik ki ezek a szerzemények?

– Természetesen jóval emberpróbálóbb egy nagyzenekari darabot megírni. Számomra legalábbis. Ne beszéljünk a nagyokról, akiknek ez nem volt ennyire megerőltető és összpontosítást igénylő. Persze amit most mondtam, nem az (Folytatás a 6. oldalon)

Alkotótábor tizenegyedszer Borospatakán

A „nagy öregek” közül néhányan hiányoztak ugyan, valamivel kisebb létszámban népesítették be a művészek a Gyimesi Skanzén Panzió őszi alkotótáborát, mint az előző években, de a művésztelep 11. alkalommal is ugyanolyan gazdag, színvonalas és sokszínűségében is harmonikus tárlattal, hangulatos záróünnepséggel ért véget, mint az előzőek. A táj, a természet, a település, a Gyimes völgye emberei és a tábor házigazdái, a Szász család meg a telep fāradhatatlan személyzete idén is bőkezűen kínálta mindazt október 3. és 13. között, ami ihletően, ösztönzően hathat az alkotókra, és olyan légkört teremt, amellyel e szépségekben kifogyhatatlan, különleges hely képes magához vonzani az itt megfordultakat, a művésztelep meghívottjaiként jelen levő értékteremtőket.

Akár Borospatakára és tágabb környezetére is vonatkozathatnók Márai Sándor szavait, amelyeket marosvásárhelyi látogatása nyomán írt 1942-ben a Pesti Hírlapban: „Vásárhelynek lelke van, s ez a lélek sugárzik.” Itt is sugárzó lélek, a hagyományokban gyökerező helyi szellem, erőt és bizakodást adó, cselekvésre készítő légkör s a tehetséget önmaga meghaladására sarkalló hangulat ragadja magával a látogatót. Nem meglepő, hogy mindenki alkotó fokozott összpontosítással dolgozott, és azzal igyekezett felejthetlenné tenni művésztelepi jelenlétét, amiben a legjobbat tudja kihozni

magából látványban, üzenetben, érzelmi kisugárzásban. A kiállított mintegy félszáz mostani mű is ennek jegyében mutatott fel az eddigieknél is nagyobb műfaji változatosságot: festményt, szobrot, grafikát, textíliát, domborművet, tűzzománcot, fotóművészeti telitalálatot. A művésztelep egyik alapítója és művészeti mindenese, az örökmozgó Márton Árpád, immár egyedül véve vállára a tárlatrendezés terheit, olyan harmóniát teremtett e szemre, lélekre erőteljesen ható sokszínűségben, formagazdagságban, hogy a nézők csak ámultak, milyen egységesen kiegyensúlyozott a nagy rendezvénycsűr lenyűgöző galériává varázsolt valamennyi falrészlete. Ebben nyilván az alkotók otthonról hozott vagy a táborban szült munkáinak tematikai, tartalmi töltete, érzelmi, szellemi telítettsége, frissessége is a kezére játszott. A magyarság minden nagy törekvése, gondja, vágya, öröme hangot kapott valamilyen formában a felsorakoztatott műveken, szinte valamennyi történelmi kor jelképpé nemesülve jelentkezett a kiállításon. Persze úgy, ahogy ezt a különleges atmoszférájú gyimesi élményekkel feltöltődött festők, szobrászok, díszítőművészek, fotósok látták, láttatják. A csángó világ, a székelység ősi tradícióitól, népi kincsétől a mai emberpróbáló valóságig, föld és ég, álom és realitás összefonódásáig sok minden fel-fénylik a kiállított munkákon.

Márton Árpád festőművész történelmi traumáinkból inspirálódott három mély tűzű pasztellje jelképhordozó, szívbe markoló triptichonná állt össze. A kiváló nyíregyházi mester, a grafikus Szepessy Béla nagyméretű linó-

metszete, a panoramikus hatású, sokalakos látomás, a Késői látogatók szintén lenyűgözi a szemlélőt. *Bandi Kati* textilművész székely jelképeket ötvöző, impozáns zászlaja úgy csüng a tágas csürgaléria tetőgerendáinak magasából, akárha együtt nőtt, emelkedett volna a megannyi nagy eseményt megélt épülettel. A sepsiszentgyörgyi szobrász, *Petrovits István* büszke *Fajdkakasa* a faragott, finomra csiszolt kőrísa szépségét is felmutatva mintha a bejárati ajtót őrizné. A fa, az erdő különben több változatban ihlette meg a művészeket. *Csomortáni Gál László*, aki először munkálkodott Borospatakán, a régi faházakból megmentett és festményalapanyaggá nemesített fenyődeszka erezete, sajátosságai ihlette formavilágot idéz meg az ősi csángó imádságok, ráolvasások sejtelmes univerzumát tárva a maiak elé. Nemsokára New Yorkban, Los Angelesben is bemutathatja tehetségét. A fiatal *Szász István* a környező erdőrengteteg titokzatosságát álmodta méretes dichtichonba. A nagyszabedű *Orth István* – a híres, legendás nagy személyiségeknek szentelt kompozíciósorozatát folytatva – ezúttal a csíksomlyói pápalátogatás felejthetetlen mozzanatát örökítette

Fajdkakas... Petrovits István szobra

Nagy Előd plakettje

meg az Őszentsége, a zarándok című festményén. A tárlaton egyébként erőteljes a portretisztika is, nyilván mindenki alkotó a maga elképzelése, ábrázolásmódja, stílusa szerint rajzolta, formálta, mintázta meg a maga arcképeit. *Kádár Tibor* beszédes festői kompozícióba ágyazva, *Bardócz Lajos*, aki modellként is megjelenik a Kádár-képen, látomásos rajzokon testesítette meg Assisi Szent Ferencet, a sárkányölő Szent Györgyöt, de a Szűzanyát is. A budapesti *Nagy Előd* a tábor másik meghatározó egyéniségéről, az ezúttal hiányozni kénytelen Gaál Andrásról készített gyergyószárhegyi emlékeket felvillantó domborművet. *Varga Edina* is több portrét festett, ezek közül az *Orth István*ét állította ki. Oltárszerűen elrendezett kisebb méretű munkák is hosszasan marasztalják a nézőket. Ezek között megkapóan tündökölnek a gyimesi tájak lelkületét tükröző tűzzománcok, *Vdovkina Anastasia* és *Egri András* művei. És nem feledhetők a fotóművészet kitűnő képviselői, *Ádám Gyula*, *Balási Csaba* és *Bálint Zsigmond* sem. Persze a felsorolás alulírott szubjektivitását is visszatükrözi. Ajánlhatott volna más alkotásokat is az idej gazdag termésből, de hirtelenjében ezeket emelte előtérbe a tévedésre mindig hajlamos memória. Ez az írás amúgy is csak akkor állhatja meg a helyét igazán, ha képes egyeseket arra készíteni, hogy meglátogassák a Gyimesekben a borospataki rendezvénycsűr. Higgyék el, nem fognak csalódní. (N.M.K.)

Orth István festménye: Őszentsége, a zarándok

Bandi Kati zászlaja a rendezvénycsűrben

Vdovkina Anastasia tűzzománcai

Kincses Spectrum

Szubjektív gondolatok egy színdarab kapcsán

Kuszálík Péter

Vissza kell lapoznunk 1968-ig. Decemberben megjelent Kincses Elemértől egy novellácska: *A gomb. Az Utunk* (a fiatalabb olvasók kedvéért: kolozsvári irodalmi hetilap, utódja a Helikon) közölte, s Árkossy István készített hozzá egy remek illusztrációt, amelynek eredetijét megszereztem és berámáztattam. A sztori rövid és feszes. Egy névtelen pacák egy asztal mellett ül, előtte pedig az a nyomógomb, amely az atomháborút elindítja. A pacáké a felelősség, de akik hangszórón kommunikálnak vele, állandóan hergelik, azt akarják elérni, hogy nyomja már meg. A megoldásra már nem emlékszem (nyilván nem nyomta meg, mert még élünk), csak arra a feszültségre, amit az akkor 22 éves író olyan remekül tudott kezelni. Árkossy rajza azzal fokozta a nyomást, hogy alacsony szobát rajzolt a pacák köré, s a kintről érkező piszkálások mellett ez is nyomasztóan hatott: a plafon arasznyira lehetett a főhős feje fölött. Szöveg és rajz szerencsés találkozása volt, s a drámai hangulat maradéktalanul összejött.

A második Kincses-epizód 2007-ben esett meg; akkoriban a Mentor Kiadó szerkesztőjeként kerestem a kenyerem. Király István rám bízta Kincses Elemér *Soha* című regényének kéziratát. A szerkesztő számára ünnep a jó kézirat, mert nem megkeseríti, hanem felüdíti a napjait. Két jó téma: Marosvásárhely és szerelem. Nem kellett sokat szöszölnöm vele, a szerző dedikációja igazolja, hogy elégedett volt a munkámmal. Azóta lefordították, és megérte a második kiadást, tehát ezzel is minden rendben van.

A harmadik epizód egészen friss, október 13-án megnéztem Kincses Elemér *Függöny* című darabját a Spectrum Színházban. Már most elmondhatom: ez is rendben van (de azért tessék csak végigolvasni ezt a cikket, ha már nekifogtak). A színlap meghatározása szerint a darab műfaja tragikomédia, íródott P. Kincses Emese regénye alapján. Emese kötete (*Ha meglegben a Függöny*) a csíkszeredai Pallas-Akadémiánál jelent meg 2007-ben, s akkoriban sokan elolvasták Marosvásárhelyen, mert a város korábbi történetének néhány kulcsfi-

guráját lehetett fölfedezni benne. A regény elég nyomasztó környezetben zajlott (kommunizmus: benne diliház, szenvedés és megalázás), és nagy figyelmet követelt az olvasótól, mert több szálon futott a cselekmény, és a szálak időnként összegubancolódtak.

A színdarab megőrzi ugyan a regény főbb motívumait, de további epizódokkal és alakokkal gazdagodott. A szerző – száználhány rendezés után – uralja a színpad szabályait, mértéktartóan és a színházi tér adottságaihoz igazodva bánik az írói és rendezői eszközökkel. Nem zsúfolta tele fölösleges elemekkel a szüzsét, sikerült megtartani a tartalom és forma egyensúlyát. Kilencven perc az nem százötven oldal; kevesebbet – a szikár lényegét – kell megmutatni, a korpék megrajzolását nagyban segítik a színpadi eszközök.

Diliházi ápoltak és szabadon sétáló örültek meg gerinctelen maskarák forgatagában kell embernek maradni – röviden így foglalhatnám össze a cselekményt. Az ilyen környezet megkíván egy kis abszurdot és komikumot is, mert anélkül nem lehetett kibírni Ceau elvtárs rendszerét. A cselekmény folyamán az idősíkok lassan elrendeződnek, a főhős élete és sorsa egyetlen szállá sodródik össze.

Mit lehet egy tízszer tízes színpadon, négy színésszel megcsinálni? Például ezt a darabot – remekül. A színházi zsargon hajdan sűrűn használt kifejezése volt a 'kabinetalakítás' – ezzel jellemezték a (mellék)szereplő(k) kiemelkedő alakítását. A Spectrum Színház előadásai láttán (pl. *Szomorú vasárnap. Ég a nap Seneca fölött*) lefújhatjuk a port erről a szókapcsolatról, s figyelmébe ajánlanám a mai színikritikusoknak: tessék gyakrabban és bátrabban használni, ha van akire rámondani. (Hogyan? Marosvásárhelynek Oláh Tibor óta nincsenek kritikusi? Pedig azóta színházi egyeteme is van a városnak...)

A kisebb döccenők ellenére pergő, jó előadást láthattunk, én kilences érdemjegyet adnék a csapatmunkára, s a szerző-

rendező mellett név szerint is megemlítem a szereplőket, illesse őket dicsfény és babér: Czikó Juliánna, Szász Anna, Márton Emőke-Katinka, Ruzsuly Ervin. (A három mellék-szereplő fejenként négy-hat alakot kelt életre – 'életesen'!)

Még valamit! A Spectrum Színház már kialakította a maga rétegzőközségét ('szépkorú' hölgyek és urak alkotják), akik ezt a darabot is szeretni fogják, mert ők még emlékeznek azokra a nyomasztó esztendőkre, s örömeiknek az ad háttérrel, hogy azok az idők végleg(?) ELMÚLTAK.

Magyar gyermekirodalom Bukarestben

A gyermekirodalmat népszerűsíti Bukarestben a Balassi Intézet, amely műfordítói projekt keretében gyermekirodalmi börzét kezdeményezett, gyermekvers-illusztrációs kiállítást szervez és megemlékezik a 160 éve született Benedek Elekéről.

A Balassi Intézet bukaresti központja csütörtöki közleményében emlékeztetett arra, hogy az elmúlt években több magyar irodalmi mű román nyelvű megjelenését támogatták, az idei irodalmi programokban kiemelt figyelmet kapnak a magyar gyermekirodalmi szerzők és műveik megismeretése.

Bemutadják a Román Nemzeti Könyvtár épületében Berg Judit *A holló gyűrűje* című könyvét, amelyet Bara Hajnal műfordító ültetett át román nyelvre. Az Aramis Kiadó gondozásában megjelent kötetet szombaton a BOOKerini Nemzetközi Gyermekkönyv vásáron mutatják be, ebből az alkalomból a József Attila-díjas író előadást tart arról, hogy miként működik a magyarországi gyermekkönyvpiac. A könyvvásáron egy külön programként Berg Judit Lavinia Braniste román íróval is beszélget.

A Balassi Intézet bukaresti székhelyén hétfőn megnyílik a *Benedek Elek 160.* című emlékkiállítás, amely a mesegyűjtő és író, folyóirat-szerkesztő, szépíró, kritikus és irodalomszervező Benedek Elek kevésbé ismert oldalát, a pedagógust mutatja be születésének 160. és halálának 90. évfordulóján.

Október 22-én *Vers-képek* címmel magyar versillusztrációs kiállítás nyílik a Román Irodalmi Múzeumban. A válogatás egyebek mellett reprezentatív képet nyújt a mai magyar gyermekkönyv-illusztráció sokszínűségéről.

Október 28-án ugyanott tartják a romániai gyermekirodalmi kiadók számára meghirdetett európai gyerekirodalmi börzét. A program célja bemutatni romániai könyvkiadók számára kortárs európai gyermekirodalomból válogatott műveket román nyelvű fordítás céljából. A francia, görög, német, svéd és török gyermekkönyvek mellett a kiadók bepillantást nyerhetnek két magyar gyermekirodalmi szerző műveibe: Kertész Erzsébet *Dalia és Dália* című könyvébe, illetve Zagoni Balázs *A gömb. Fekete fény* című ifjúsági regényébe. A hét ország nyolc művéből összeállított felolvasószínházi előadást fiatal román színészek közreműködésével Kovács Zsuzsanna vitte színre – olvasható a közleményben.

Csomortáni Gál László festménye

Könyv 1956 zenetörténeti összefüggéseiről

Jelentős zeneszerzőink 1956-os tapasztalatait és a forradalomhoz köthető műveit elemző írások is olvashatók az *1956 és a zenei élet: Előzmények, történések, következmények* című tanulmánykötetben, amelynek bemutatóját október 22-én a budapesti Zeneakadémia Solti termében tartják.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, a Kronosz Kiadó és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára együttműködésében csütörtökön boltokba került könyvben levéltári dokumentumokon, a zenei élet szereplőinek nyilvános és magánjellegű üzenetein, kottákon, hangokon, képeken és személyes emlékeken keresztül rajzolódik ki az 1956 körüli zenei élet mozzanatai. A tizenhárom tanulmány egymással szélesebb összefüggésrendszert alkotva járul hozzá a forradalom ma is élő történetének továbbgondolásához és megértéséhez – közölte a Zeneakadémia szerdán az MTI-vel.

Kodály Zoltán alakja állambiztonsági jelentések tükrében bukkan fel, Ligeti György emigrációjáról újonnan feltárt, a nyilvánosság számára eddig ismeretlen források mesélnek, a zeneszerző és zenekritikus Jemnitz Sándor vívódásait 1956-os naplójegyzetei érzékeltetik. Újságcikkek és levelek mutatják be, hogyan kísérte figyelemmel a forradalmi eseményeket Amerikából Dohnányi Ernő, valamint Lajtha László szimfonikus művei látatják tágabb összefüggésben, hogyan inspirálhatta őt a forradalom.

A kötet a zenészek forradalomban vállalt szerepét és a politikai eseményekre adott reakcióit is bemutatja. A tanulmányok között a történelem és emlékezet viszonyával, az ötvenes évek zenéről folytatott diskurzusával, a zenei nyilvánosság és a zenei intézmények működésével foglalkozó munkák éppúgy megtalálhatók, mint a

20. század meghatározó zeneszerzőinek 1956-tal való kapcsolatát vagy a forradalomhoz köthető műveit elemző írások.

A kiadvány szerkesztője Péteri Lóránt, a Zeneakadémia Zenetudományi Tanszékének vezetője és Gyarmati György, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) doktora, a Pécsi Tudományegyetem tanára, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára munkatársa volt.

„A szerzőnek legyen felismerhető stílusa!”

(Folytatás a 3. oldalról)

értékre vonatkozik, hiszen például egy háromperces Bartók-kórusmű felérhet egy ötvenperces zenekari muzsikával. Tulajdonképp nem az időtartam és nem is az összpontosítás a döntő, de a hangszeres zene valóban közelebb áll hozzám. A nagyzenekari munkáimhoz, a kamarazenei műveimhez kötődnek az első sikereim, és azóta is vannak bel- és külföldi előadások, amelyekről a kritika kedvezően nyilatkozik. De most itt, ebben a kulturális helyzetben, amiben vagyunk, nagyon szükségünk tartottam, hogy ebben is segítsék. Járuljak hozzá valamiképpen, hogy magyar nyelven legyen egy honi forrás, amiből lehet meríteni, ha valaki szomjazik rá.

– Erre mindig szükségünk volt itt, Erdélyben, nem csak ma. De ha visszagondolok az eltelt évtizedekre, a '60-'70-'80-as évekre, akkor az is eszembe jut, hogy még jó néhány zeneszerzőtársad élt, dolgozott Marosvásárhelyen, akik kórusműveket is komponáltak. És most mondhatni te vagy egyedül, akihez ez köthető. Megritkult a fiatal zeneszerzők sora? Nem érzik szükségét, hogy a kórusmuzsikát is éltesse?

– Vannak azért rajtam kívül is Marosvásárhelyen komponisták, akik zenét szerzenek, de igaz, hogy a kórusmuzsikával kevésbé foglalkoznak. A nemzedékek és az azelőtti generáció sorából sok olyan nevet említhetnek, akik számos kórusművet írtak. Igazad van, hogy a hetvenes években egy adott helyzetben tizenegyen voltunk. Persze nyelvzet kérdése is, hogy milyen technikával, hogyan próbáltak például egy népi örökséget európai nyelven megszólaltatni. Hosszabban kifejtendő esztétikai és szakmai kérdés volna ez, de kijelenthetem, hogy sok olyan darab született, amit én szerzőként szívesen vállalnék. Nyilván a hátsó gondolataim között benne van az is, hogy egy kórusműnek szövege van. Márpedig a '70-'80-as évek szövege kényes történet volt, hiszen a zeneszerzőktől elvárták, hogy olyan dicsőítő műveket írjanak, amelyeket abból a korból még sokan ismerünk. Az illető szerzők ezeket most valószínűleg nem adnák ki. Persze próbáltak engem is kényszeríteni ilyen művek létrehozására, szépszerével vagy durván, de valahogy megúsztam, és hogyha már kénytelen voltam választani a kötelezően előírt tematikából, a hazai természet szépségeit zenésítettem meg (szerencsére ez is választható volt), és nem a szocialista megvalósítások vagy netán éppen a konkukátor magasasztalását vállaltam. Így aztán írhattam egyebet is. Aztán a nyolcvanas évek végén már nagyon sűrűsödött ez az áldatlan helyzet, úgyhogy másfél évig fel is kellett adnom az állásomat a filharmóniánál.

– Mozgalmi dalt egyáltalán nem is írtál?
– Diákkoromban szültem egy ilyesmit. Szilágyi Domokos írt gyorsan egy ilyen szöveget, de abban nem volt semmi olyan, amit ne lehetne vállalni. Az volt a lényege, hogy milyen nagy elégtétel az embernek, ha egy munkát jól végez el.

– Felmerült Szilágyi Domokos neve. Ezzel rá is térhetünk arra, hogy a kötet öt jól elkülöníthető csoportban közli a műveket. Vannak magyar költők verseire, illetve népdalszövegekre írt kórusművek, népdalfeldolgozások, egyházzenei művek és alkotások. De hangsúlyozni szeretném, hogy a könyv kimonodottan Csiky Boldizsárra jellemző, és egyértelműen marosvásárhelyi kötet. Téged jellemez, hogy szövegszerzőként kikerült választottal, milyen verseket zenésítettél meg, milyen népdalokat gyűjtöttél, dolgoztál fel és így tovább. És az is, hogy kiváló képzőművészeti alkotások reprodukciói illusztrálják, díszítik ezt a szép, tetszetős kiadványt.

– Tényleg marosvásárhelyi könyvről beszélhetünk. Nehéz volt kitalálni, milyen fejezetekre bontsuk ezt az anyagot, mert a kórusirodalom nagyon sokféle, és ezen belül az is, amiket én írtam. Tematikai és zenei nyelvezeti szempontból is. Az, hogy magyar költők verseire írtam zenét, egyértelmű. De az, hogy népdalszövegekre is komponáltam, már némi magyarázatra szorul. Nem népdalok ezek, csak a szöveg népi. Vannak népdalfeldolgozások, ez sem szokatlan. Egyházzenei darabok is születtek, vallásos szövegekre, bibliai témákra vagy egyéb írásokra, például Balassi istenes verseire. A végén pedig van egy olyan válogatott anyag, ami nem sorolható sehová. Idegen nyelvűek, meg más, vegyes dolgok. Mi az, hogy népi szöveg? Én ezzel akkor

találkoztam, amikor Szalman Lóránt dirigálta Oláh Tibor Négy csángó madrigálját. Ezek népdalszövegek voltak. Köztudott, hogy egy népdal szövege mennyire költői és szuggesztív tud lenni. Gondoljunk azokra a nagyszerű balladákra, de egyéb népdalos megfogalmazásokra is, amelyekben a természeti képek kapcsolódnak az emberi érzelmekkel és így tovább. A zeneszerző az ilyen szöveget mint költői teljesítményt értékeli, és arra ír olyan zenét, amiben benne van a népdal szelleme. De idézetek, népdaltörzsek nincsenek. Esetleg szándékosan mégis megjelenhetnek. Van egy Ecloga című darabom, amit népdalszövegre komponáltam, ebben sehol nincs semmiféle népdalidézet, de egyszer csak egy szövegszerző távolról megjelenik egy eredeti népdal, annak a népdalnak a dallama, amelynek a szövegét használtam. Egész távoli reflexióból jön ez vissza. Ilyesmi előfordulhat, egyébként azt a bartóki elvet próbálom megvalósítani, amit Ő a magasabb fokozatnak tartott. Ezt az alkotási szintet Ő úgy fogalmazta meg, hogy annyira asszimiláltuk a népdal szellemét, mindazt, amit a magyar népdal teljes egészében képviselhet a zeneszerző fantáziájában, annyira belénk ivódott ennek a szépségnek az ereje, hogy már abban a szellemben tudunk írni, konkrét népdalidézetek nélkül.

– Számodra melyik az igazi alkotói kihívás? Ez az utóbbi?

– Erre töreksem. És még van egy olyan szándék, ami biztos nem csak az én áhított vágyam; az, hogy egy szerzőnek legyen olyan stílusa, amit a zene megszólalásakor fel lehessen ismerni: igen, ezt ő írta. Számodra ismeretlen Arany- vagy Ady-vers hallatán hamar kimondod, ki a szerző. Ha Balassit olvasod, akkor sem fogsz tévedni. A metrumból, szóhasználatából, a képeiből könnyen felismerhető. A modernekkel is ez a helyzet, Kosztolányit, Weörest rögtön lehet azonosítani, másokat is. A zeneszerzőkkel is hasonlóképpen kellene történnie, csak nekünk, a sorban hátul állóknak, nehéz ezt elérni.

– Csiky Boldizsár zenéje mennyire azonosítható? Vagy kérdezsek másképp: a könyv tükrözi ezt a sajátosságát?

– Az egyértelműen érzékelhető stílusjegyek nagyon nehezen megvalósítható dolog. Amikor a nagy zeneszerzők éltek, alkottak, akkor létezett egy zenei köznyelv. Mindenki ismerte a harmóniát, és hogy azt miképpen kell tovább vinni, feloldani; mindenki tudta, hogy mi egy bizonyos forma, egy rondó, egy szonáta, a zenei nyelv olyanszerűen működött, mint a beszélt nyelv. Ez más volt Bachnál, Beethovennél, más Bartóknál. De az illető kornak volt egy jól körülírható zenei nyelv, amit mindenki használt, ismerte a szabályait. Csak nyilván voltak nagyok és kisebbek. Ugyanazokat a „szavakat” használták, művelték, csak más fokozaton. Ma nincs a köznyelvben Schober, Lampugnani, Cannabich stb. neve, mert „pechükre” megszületett Mozart. A stílus ebből a „köznyelvből”, az alkotói eszközök sajátos kezelési módjából kristályosodik ki, ebből lehet ráismerni egy-egy alkotóra, legyen az akármelyik. Giottótól Daligéig. Nyilván minél egyedibb, sajátosabb valamelyik, annál inkább kitalálható, hogy személy szerint ki az, akivel találkozunk. Én ezt nagyon nehezen tudtam kialakítani. Most sem vagyok teljesen nyugodt, mert néha „másét” hallok bele abba, amit már megírtam. Úgy jó tíz éve kezdtem érezni, hogy van egy olyan eszköztáram, amit visszatérő módon használok, és abból talán körvonala-zódik egy olyan stílus, ami rám vall. De ismétlem, azért is nagyon problematikus ennek a kialakítása, mert ma már nincs egy zenei köznyelv. Ma a szerzőnek a létrehozandó mű kifejezési eszköztárát is meg kell szülnie.

– Ugyanebben a megközelítésben időzzünk egy keveset a magyar költők verseire írt kórusműveknél. Úgy gondolom, hogy a megzenésített költői szövegek esetében is akkor beszélhetünk igazi telitalálatról, ha a hallgató a műben a zeneszerző Csiky Boldizsár szellemi, alkotói arcélét is látni véli.

– A költői szöveg reflexiója a zenében el-

várható követelmény. Kodály például ezt a végletekig csiszolta. De a régi nagyok is, Bach például az oratóriumaiban. Amikor Krisztus szenvedéseiről van szó, a megjelenítés eszköztára még a Bach vasba öntött ütemeiből is kiemelkedik, amikor árulásról, kételyekről vagy emberfelettről beszél, akkor is. A történetnek, a szövegnek a reflexiója megjelenik a zenében. De van úgy, hogy a szöveg képei nem jelennek meg, a zeneszerző a mondanivalójának a lényegét, ki-sugárzását, szellemét akarná visszaadni. Kicsiben: természetes, hogy Balassi Bálintnak egyik istenes versét vagy A fülemülének szól című költeményét két külön hangvételt-

Tiértetek... Szász Endre grafikája

ben írom meg, pedig mind a kettő Balassi. És a stílusa itt is meg ott is Balassi.

– Téged általában milyen versek, milyen költők ihlettek meg?

– Van úgy, hogy a nyelvi szépség döntött. Vagy a magával ragadó versritmus. Weöres Sándornak vannak olyan versei, hogy való-sággal kínálják, milyen zenei ritmusban szólaljanak meg. Csak elrontani lehet, ha másképpen csinálod. Bár az a fajta izometria, ami a költészetben nagyon szép és művészi, a zenében esetleg nyomasztó lehet, mert folyton ismétlést eredményez, és ez nem mindenkinek áll jól.

– A könyvbe tizenkét képzőművészeti alkotás reprodukcióját és egy művészfotót is beillesztettél. Volt olyan eset a pályádon, hogy festmény vagy más műalkotás ihletett meg?

– Volt, hogyne lett volna. Ahhoz, hogy erről beszéljünk, kellene egy óra, hogy a programzene lényegét meg lehessen világítani. De a természet is lehet ilyen inspiráló tényező. Egy tragikus helyzet vagy a lírikus szituáció ugyanúgy. Költői túlzás lenne azt mondani, hogy Chopinnek volt George Sanddal egy nagyon kellemes órája, és akkor elrohant, hogy írjon gyorsan egy prelűdöt vagy valamilyen más rövid lírai darabot. Az inspiráció halmozódik, és amikor már kellő módon felgyűlt, feszíteni kezdi az alkotóművészt fantáziáját, és olyankor előbukkanhat az ihletett mű. Persze előfordulhat, hogy egy nagy esemény fellelkesíti a zeneszerzőt, és akkor valami halhatatlan, mondjuk a Marseillaise születik. De legtöbbször a felgyülemlett érzés kér szót a legnagyobbaknál is, mint például a szabadságérzés, szabadsá-geszmé Beethovennél, aki annyi remekművet alkotott a szabadsághoz kapcsolódóan. Ami pedig a kötetbe került reprókat illeti, arra magyarázat az is, hogy családi kötődésem is van hozzá, a könyvbe pedig csak marosvásárhelyi művészekről próbáltam betenni munkákat, olyanokat, amelyek a mellettük álló partitúrákat tükrözik vissza valamiképpen. Vagy legalább a párhuzamosságot szerettem volna megtalálni, hangsúlyozni. Csak az első és a hátsó borítón van színes kép, Kákonyi Csilla festménye, illetve Marx József fotója, a kötetben fekete-fehér grafikák, szobrok láthatók. Az idő és hírnév című Zrínyi-kórusmű mellett egy Zrínyiről készült Hunyadi-plakett van, az

Agnus Dei mellett Szász Endre egy Megfeszített Krisztusa, a Balassi-madrigál mellé Vass Tamás Vágy című grafikája került. Igye-keztem ezeket a párhuzamosságokat ott elhelyezni, ahol a szövegben erre éppen volt lehetőség.

– Ebből a félévszáznyi alkotásból hányat szó-laltattak meg az eltelt évtizedekben? Az ösz-szeszt?

– Ő, nem! Olyan szerencsém nekem nin-csen, és olyan népszerű sem vagyok. Vagy tíz-tizenkettőt? Tizennégyet? Nem számoltam össze, ez tényleg jó kérdés. A legnehe-zebbeket is előadták. Ez külön elégtétel. Vállalkozott ilyenre például több budapesti kórus. Hazai énekkar csak könnyebbeket éne-kelt tőlem. Most kaptam egy felkérést a bu-dapesti Nemzeti Filharmónia kórusától, el-fogják énekelni egyik nagyon nehéz darabo-mat. Bár ez a kérdés eléggé viszonylagos. Úgy jártam, hogy a karmester, Somos Csaba jelezte, volna egy balladaműsoruk, és rám kérdezett, nincs-e egy olyan kórusművem, amelyik ehhez találna. Mondtam, hogy ha ismeri a Nagy hegyi tolvaj balladáját, az pont oda illik. Jaj, de jó, mondta, küldjem el! El-küldtem, magamban morfondírozva, hogy nem okozok-e ezzel nehézséget nekik. Visz-szatelefonált, hogy keresték, hol a műben a nehézség, de nem találják. Szóval így van, ahogy mondtam, a magyar kórusmozgalom ott egy nagyhatalom, és egymást tromfolják a jobbnál jobb produkciókkal.

– Remélhetőleg lesznek nálunk is meg kül-földön is olyan kórusok, amelyek megszólal-tatnak más munkákat is ebből a kötetből is. Ritkák az ilyen kiadványok, ami valószínűleg annak is tulajdonítható, hogy komoly feladat, nagy munka a kottairók számára is egy ilyen-szerű vállalkozás.

– Ma ez az elektronikus kottairás. Szeren-csém volt, mert van egy tanítványom, aki most a Bolyai líceumban zenetanár, Szilágyi Mihály, aki beleásta magát ebbe a tudomá-nyba, amit én nem uralok. Vannak zené-szek, akik igen. Kocsis Zoltán például néhány nap alatt megtanulta, és olyan virtuóz módon írta le a kézirat elektronikus változatát, hogy egyszerűen nem hittem el. Szilágyi – aki nek-tek is ír a Népszavába zenetörténeti érdekese-ségeket – ismeri a titkát. Van egy program, amelynek a felhasználásával leírja, miután ki-bogozta a kézirataimat. Annyira belejött, hogy néha rám kérdez, ide vagy oda nem kel-lene-e esetleg egy feloldójel? Az az igazság, hogy nekem nincs olyan sebes írástechnikám, mint sok más zeneszerzőnek, elég sokat va-cakolok, amíg azt mondok, hogy na, ez most már jó. Szilágyi Misinek ceruzaváltozatban is oda merem adni a kottáimat, nem másolom át még egyszer. Szerencsés dolog, hogy ebben a technikában is eléggé magas szintre jutott. A kiadvány legnagyobb része az ő munkája.

– Melyik nyomda vállalta fel ezt az igényes munkát?

– A Masterdruck. Nagyon kellemes volt velük dolgozni. A partitúraolvasásban ők sem szakemberek. És megtörtént, hogy a kinyom-tatás előtt két órával kértem, tegyenek vala-hova még egy keresztet. Tették, nem méltatlankodtak. Azért került bemutatásra a könyv a Kemény Zsigmond Társaság egyik estjén mint mellékszereplő, mert ezt nem lehet úgy bemutatni, mint egy szokványos könyvet. Annak a hét-nyolc embernek, aki úgy olvassa a kottát, hogy közben hallja is, hogyan szervezzük egy külön bemutatót? Az a másik tíz-tizenkét ember, aki ismer, és kíváncsi arra, hogyan néz ki egy ilyen könyv, az is kevés. És nem énekelhetem el azt, ami a kötetben van. Ezért lett járulékos esemény a bemutató a KZST-összejevetelen.

– Zárógondolatként vetem fel, hogy a kötet munkásságodnak csak az egyik szeletét mu-tatja fel. Ugyanígy megjelenhet valamikor ze-neszerzői életműved másik hasonló gyűjte-ménye, mondjuk a szimfonikus és kamarada-rabjaid válogatása?

– A Stephan Korody-Kreutzer kiadó veze-tője, aki szintén tanítványom volt, és Rosen-heimben él, már kiadta néhány darabomat, de azok kamarazenei és főleg klarinétira írt művek, mert ő ebben szakosodott. Nagyze-nekari művet nem adott ki. Ha már ennek a kiadói gyakorlatnak ilyen profi háttere van, a másoló és a nyomdászok is ilyen olajozottan működnek, lehet, hogy rászánom magam, és egy-két zenekari művet is megpróbálok sajtó alá rendezni.

– Várjuk. Biztos sokan fognak örülni majd egy újabb Csiky Boldizsár-kötetnek.

MAROSVÁSÁRHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS versenyvizsgát szervez a következő megüresedett állások betöltésére a bölcsődék igazgatóságánál

A megüresedett szerződéses állások betöltéséhez a pályázóknak teljesíteniük kell az utólag módosított és kiegészített 2011. évi 286-os számú kormányhatározatban jóváhagyott keretszabályozás 3-as cikkelyében előírt feltételeket.

– két csecsemőgondozói állás

Elvárás:

– középfokú tanulmányok (pedagógiai középiskolai végzettség csecsemőgondozói vagy nevelői szakiránnyal vagy csecsemőgondozói bizonyítvány)/felsőfokú tanulmányok pszichológia szakirányon, pedagógia modullal

– a tanulmányoknak megfelelő szakmai régiség nem szükséges.

A versenyvizsgát a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Győzelem tér 3. szám alatti székhelyén tartják, az alábbi versenynaptár szerint:

– 2019. november 5., 12 óra – a jelentkezési iratsomók benyújtásának határideje

– 2019. november 12., 10 óra – írásbeli/gyakorlati vizsga

– 2019. november 18., 10 óra – állásinterjú

A versenyvizsgához szükséges iratok jegyzéke és a bibliográfia megtalálható az intézmény honlapján, a www.tirgumures.ro elérhetőségen.

További információk a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal (Győzelem tér 3. szám) 85-ös számú irodájában, valamint a versenybizottság titkáránál a 0265/268-330-as telefonszám 110-es mellékén igényelhetők.

Dr. Dorin Florea polgármester

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó		• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
- információ	- 118-932	• Vasútállomás	- 0265/236-284
- általános	- 118-800	• Távolsági buszállomás	- 0265/237-774
• Központosított ügyelet		• VIII Kft.: temetkezés, segélyintézés	
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	(0-24 óra), professzionális balzsamozás	
• Rendőrség	- 0265/202-305	Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110		- 0744-282-710
• Sürgősségi szolgálat:		• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
- gyermekeknek	- 0265/210-177	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	koszorúk	- 0745-606-269
	- 0265/312 436	és halottszállítás	- 0758-047-604
	- 0265/250-120	• Melinda temetkezés	- 0741-615-661
	- 0265/263 351	Onești tér 12. sz., a Litoral mögött,	
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	teljes körű szolgáltatás	- 0740-263-907
• Marmed	- 0265/250-344		- 0265/311-862
járóbeteg-rendelő:	- 0756-468-658	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
	- 0729-024-380		- 0265/262-907
Labor	- 0751-114-307	• Thomas Hux sofőriskola	- 0741-235-239
e-mail: marmed@marmed.ro ,			- 0365/882-842
www.marmed.ro		• Üveg-tükör szerelése,	
		házhöz szállítás	- 0265/248-430
• Dora Optics	- 0733-553-976		
• Dora Medicals	- 0265/212-971	Utazási irodák	
• Radiológia, echográfia		- MAORI turisztikai iroda	- 0365/440-528
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446	www.maori.ro	e-mail: info@maori.ro
• Lézerakupunktúra	- 0722-885-851	- Transervice	- 0265/216-242
• Emma vendéglő,	- 0740-083-077	- World Travel Shop	- 0265/216-768
hidegtájak készítése	- 0365/404-664	• turisztikai iroda	- 0265/269-900
• Prefekúra	- 0265/266-801	- Bálint-Trans	- 0745-611-999
• RDS-RCS	- 0365/400-401	9-17 ó.	- 0265/255-092
	- 0365/400-404	- Intertours	- 0265/264-011
• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-801-929	Royal GTS	- 0265/269-308
- vidék	- 0265/269-667		0731-898-989
• Delgaz Grid	- 0265/200-928		Hu 0036-306-053-753
	- 0800/800 928	- Family Holiday	- 0365/449-833,
			- 0749-922-887
• Aquaserv:	- 0265/215-702	- Thomas Hux utazási iroda	- 0365/882-842
- hideg víz-csatoma	- 0265/208-888		- 0772-068-684
- közönségszolgálat	- 0265/208-800		
- központ	- 08008 208-888		

**Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.**

A hirdetési rovatban

megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ szőlő, 1 lej/kg, leszedéssel. Tel. 0265/316-315. (14/4901)

ELADÓ kemény tűzifa házhoz szállítva. Tel. 0754-899-512. (5/4915)

ELVESZETT

ELVESZETTEM Toducz Andre névre szóló egyetemi ellenőrző könyvem. Semmisnek nyilvánítom. (2/4912)

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat. Tel. 0265/218-321, 0744-121-714, 0766-214-586. (14/4654)

VÁLLALUNK tetőkészítést cserépből vagy lemezből, famunkát stb. 15% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0758-639-258, Csaba. (11/4812-1)

TETŐJAVÍTÁST, tetőfelújítást és bármilyen más munkát vállalunk. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0744-906-289, Jani. (12/4813-1)

20% ŐSZI KEDVEZMÉNY tetőjavításra és más munkálatokra. Tel. 0743-512-168. (4789)

ÜZENET
SZERETETTEL
vasárnap 13:30

Barabási Tivadarral
és Kurta Kingával

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIO

Adóügyi újdonságokról tájékoztatjuk az adófizetőket

Október 22-én, kedden a Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal (ANAF) találkozót tart az adófizetőkkel, hogy tájékoztassa őket az újdonságokról a következő témakörökben:

- virtuális privát tér (SPV) és a közpénzügyi hivatal elektronikus szolgáltatásai
- adótörvénykezési újdonságok
- 2019 októberében esedékes bejelentési és fizetési határidők
- az egyes adókedvezményekről rendelkező 2019/6-os kormányrendelet

Az adófizetőkkel a találkozót a Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal Marosvásárhely, Dózsa György utca 1-3. szám alatti székhelyén, a gyűlésteremben tartjuk, 14 órai kezdettel.

Az érdekeltek részt vehetnek közvetlenül, vagy feliratkozhatnak a www.anaf.ro weboldalon az „Asistență în domeniul fiscal” menüpont „Întâlniri cu contribuabili” almenüjében található „Formularul de contact” kitöltésével.

Az adófizetőknek az adótörvény változásairól való tájékoztatása érdekében a Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal rendszeresen találkozókat szervez különböző témakörökben.

Az adófizetők tájékozódhatnak e találkozók időpontjáról, helyszínéről és a témákról az ANAF telefonos ügyfélszolgálatán a 031-403-91-60 számon vagy a következő linken: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Informatii_R/intalniri.htm

A Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal kommunikációs osztálya

Gateway to Transylvania

**TRANSYLVANIA
AIRPORT
TARGU MURES**

Budapest
Dortmund
London
Memmingen
Antalya
Hurgada

www.aeroportultransilvania.ro

ELADÓ nagyon jó minőségű tűzifa készen házhoz szállítva
(akác, gyertyán, bükk). Tel. 0757-900-616. (sz.-l)

VÁLLALUNK tetőfedést, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0744-227-906, János. (17/4818-1)

A BMC Criscom Kft. tetőjavítást vállal. (Együttműködünk a Bilkával.) Tel. 0758-198-501, 0747-816-052. (20/4822)

TETŐFEDŐ bádigosok, vállalunk tetőkészítést lemezből és más anyagból, szigetelést, teraszok készítését, bármilyen munkát, 15% kedvezménytel. Tel. 0748-669-239, Mihály. (4479-1)

VÁLLALUNK: tetőkészítést, tetőjavítást, csatornakészítést, csatornajavítást, bármilyen szigetelést, festést, kerítéskészítést akármilyen anyagból. Tel. 0759-467-356. (5/4849)

KISEBB tetőjavítást vállalunk, a saját anyagunkkal és a kliens anyagával is dolgozunk. Tel. 0745-534-239, 0747-816-052. (21/4823-1)

MEGEMLEKEZÉS

*Megpihent a dolgoz, jó apai szív,
áldás és hála övezi a sírt.
Gondos férj, drága édesapa,
szerető nagypapa.
Bánatos családnak most az őrangyala.
Sebünk be nem gyógyul,
könnyünk el nem apad,
zokogunk fájdalmunk nehéz súlya alatt.
Fájó szívvel emlékezünk a nyárádszentbenedeki LÁSZLÓ GÉZÁRA október 20-án, halálának 5. évfordulóján. Sosem halványul szívünkben emléked. Sosem szűnik meg lelkünk gyásza érted. Emlékét őrzí gyászoló felesége, szerető gyermekei és azok családja. Nyugodj békében! (1/4911-1)*

Megmarad a hit, a remény, a szeretet, ezek között a legnagyobb a szeretet, és akit szeretnek, azt nem feledik. Szomorú szívvel emlékezünk október 20-án az áldott jó édesanyára, anyósra és nagymamára, **JÓZSA ERZSÉBETRE** szül. Berekméri halálának 20. évfordulóján. Szép emlékét szívünkben őrzik szerettei. Nyugodj békében, drága nagymami! (4/4846-1)

Fájó szívvel emlékezünk 2006. október 19-ére, amikor tragikus balesetben életét veszítette drága testvérem, ifj. DALI MIKLÓS 42 éves korában, és rá egy évre, 2007. október 19-én drága édesapám, id. DALI MIKLÓS 66 éves korában, bánatában fia után eltávozott közülünk. Nyugalmuk legyen csendes! Emléküket őrzí a Dali család. (sz.-l)

COFINANȚĂTORI
Fuerți
PROIECT

CELEBRUL MUSICAL
PE MELODIILE LEGENDAREI TRUPE
ABBA

MANAGEMENT ASIGURAT DE
SOUND DESIGN
PRODUCTION COMPANY

MAMMA MIA!

MUZICA SI VERSURILE DE
BENNY ANDERSSON
BJÖRN ULVAEUS
SI CÂNTECELE DE STIG ANDERSON
LIBRET CATHERINE JOHNSON
UN CONCEPT ORIGINAL DE JUDY CRAYMER

**Loredana
Cornel Ilie**
Anca Sigartău
Anca Turcașiu
Adrian Nour
Ernest Fazekas
Blanca Purcărea
Sebastian Seredinschi

2019. november 4.
Sportcsarnok
Marosvásárhely

Magic FM
EXCLUSIV PE
iabilet

UN SPECTACOL DE: RĂZVAN IOAN DINCĂ

DRAMA: Daniel Jinga | DISTRIBUȚIE: Violeta Dincă | SCENARIU: Oskar Aleksander Denic; Petre Talea
SCENARIU COSTUM: Eli Damanakis | DESIGN ILUMIN: Daniel Klinger | DESIGN SUNET: Andrew Johnson
DESIGN VIDEO: Alexandru Boncea; Manuela Marcovici | TITLURI ȘI CĂNȚENURI: Ernest Fazekas | REGIZORII MASCAR: Viad Vedes

ETV
RADIO FM
00000
MAGNET
CUVANTUL
NÉPÚJSÁG
Cristi-Maria
City-Tea

4+4+4
Bemutatja

PETIKE?

SHOWDER KLUB HUMORISTĂK ERDÉLYBEN

ANALIZĂ PETIKÉ - humoristă

SHOWDER KLUB - humoristă

A SHOWDER KLUB ALLANDÓ JELLEPŐI
Teljes Humoros Műsorral.
Légy ott és veled részt te is!

Hely: Marosvásárhely
Helyszín: Kultúrpalota
Időpont: Október 30. Szerda este 7 óra
Belépők: A Kultúrpalota jegyirodában/ 1 jegy ára 30 lej.

A Marosvásárhelyi Repülőtér november 5-én 10 órakor versenytárgyalást tart reklámfelületek bérbeadására.

Bővebb felvilágosítás a www.transylvaniaairport.ro weboldalon vagy a 0749-014-465-ös telefonszámon, Câmpean Mărioarától.

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
– szőnyegmosás

**Marosvásárhely
Predsal u. 97 sz.**

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

A marosvásárhelyi APICOLA KFT. méhészsakképzést indít

A képzést elvégzők a Munka-, Családügyi és Eesélyegyenlőségi Minisztérium, valamint a Tanügyi, Kutatási és Ifjúságügyi Minisztérium által akkreditált bizonyítványt kapnak. Feliratkozni a kft. székhelyén lehet, Marosvásárhelyen, az 1918. December 1. út 35. szám alatt, október 31-ig.

Az iratkozáshoz szükséges iratok:

- a személyazonossági másolata
- végzettséget igazoló diploma, vagy legalább a VIII. osztály elvégzését igazoló irat
- orvosi igazolás

Részvételi díj 450 lej, diákoknak és egyetemistáknak 400 lej.

Cristina Cojocar igazgató

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaphoz származó összeggel **ártámogatott (ingyenes)** orvosi analízisek elvégzésére! Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között, valamint szombaton 8–13 óra között.

Várjuk Önöket!

SZERZETESEK
ASZTALÁNÁL

La masa
călugărilor

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum vándorkiállítás
Expoziție itinerantă a Muzeului Maghiar al Comerțului și Turismului

Maros Megyei Múzeum, várbeli épülete.
2019. szeptember 27.–december 18.
Muzeul Județean Mureș, clădirea din cetate.
27 septembrie–18 decembrie 2019

Parteneri:

MCM
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MUSEUL JUDEȚEAN MUREȘ

therezia

